

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 120

פרשת וארא | הגאולה העתידה בזכות האמונה

מסירות אל הנפש

שביבי אור מתורתנו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 החתן שהתחלף
- 6 החוזרים בתשובה
- 10 תאותו של הקב"ה
- 13 גן עדן - המחשבה האלקית
- 14 ונח מצא חן
- 15 אברהם - קנין אחד
- 16 יחוסן של ישראל
- 17 מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי
- 21 עם ישראל שבויים
- 22 איך נצליח 'לתקוע' אותם?!
- 25 מים רבים לא יוכלו לאמונה
- 26 יופיים של עם ישראל
- 28 אירוסי כנסת ישראל
- 29 טבעת האירוסין - תרי"ג מצוות
- 30 מהי מצוה שלימה?
- 32 האמונה - מתנה מה'
- 33 לשוחח עם שיכור
- 34 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

כולנו מצטרפים ללימוד יומי **בספר הקדוש בצור ירום** מהדורת כיס
חוברת שבועית המחולקת לפי שיעורים ללימוד יומי
ניתן לרכוש מנוי לקבלת החוברות

בית המדרש המאיר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מורנו ורבנו הרב יודם מיכאל אברג'ל זצ"ל

80200 ת.ד. 345 נתיבות

08-374-0200

Office@H-L.org.il

077-223-1130

www.haMeir-LaArets.org.il

המאיר לארץ

079-522-1089 • 077-226-5972

054-263-8026

קו 'דרכי נועם' - שיעורי התורה להאזנה

לקבלת 'רגע של אור'

פרשת וארא

החתן שהתחלף

'אדוני, יש לי מטען גדול על האניה, אני מוכן למכור לך אותו תמורת עשר אלף זהובים. האם אתה מעוניין בסחורה? - שאל רב החובל. **מה** טיבה של סחורה זו? - התעניין הסוחר לדעת.

איני יכול לומר לך בדיוק - ענה האיש - רק אוכל לומר לך, כי מטען זה שונה לגמרי מכל מטען אחר שהובלתי עד כה.

אבל הסכום שבקשת הוא סכום גדול - אמר הסוחר לרב החובל - אולי, בכל זאת, תסכים לומר לי מה טיבו של המטען? - הוסיף לשאול, כשכולו מסוקרן מההצעה הבלתי רגילה.

אני מאוד מצטער, אך לא אוכל לומר לך - השיב הקפטן - אם אתה מוכן לקנות מבלי לדעת מה אתה קונה, הרי עשינו עסק. אני רק יכול להוסיף, כי זוהי הזדמנות יוצאת מן הכלל בשבילך.

הסוחר היהודי נרתע מההצעה המוזרה. הוא פנה אל רב

באחת מערי הנמל של ים התיכון, חי סוחר יהודי עשיר. סוחר זה היה ידוע ומפורסם הן בשל חכמתו וחסידותו והן בשל יושרו והגינותו בחיי המסחר. סוחרים ידועים שם מערים סמוכות ואף מארצות רחוקות, קיימו עמו קשרי מסחר הדוקים. בעלי אניות ורבי חובלים, שאניותיהם עגנו בנמל, היו מציעים לו את סחורתם תחילה, עוד לפני שהציעו למישהוא אחר את הסחורה.

יום אחד נכנסה לנמל אניה גדולה. ממבט ראשון ניכר היה כי היא עשתה דרך ארוכה עד שהגיעה לנמל. גופה היה מכוסה שכבה עבה של צדפים ואצות ים וכל כולה זעקה לטיפול יסודי ממושך. לאחר שעגנה ברציף, ירד רב החובל אל היבשה, וכשנודע לו על הסוחר היהודי, החליט לשים פעמיו לביתו.

הסוחר קיבל את רב החובל, כדרכו, בסבר פנים יפות. הלה לא איבד זמן יקר וניגש מיד לענין אשר למענו בא.

השנים הלכו אל הספינה ורב החובל הוביל את הסוחר לתחתית האניה. במקום שרר חושך והורגשה צחנה מחרידה של גופות אדם בלתי רחוצים שנדחסו כסרדינים במקום שהיה צר מלהכיל את מספרם.

הנה הסחורה שקנית - אמר רב החובל והצביע על גושי האדם שהיו שרוצים על הרצפה הלחה. רק עתה לאחר שהתרגלו עיניו לחושך, ראה הסוחר את ה'מטען' שקנה וקריאת שבר נמלטה מפיו...

המחזה שנתגלה לעיניו היה מחריד. קרוב לשבע מאות שבויים יהודים, מזוהמים ורוועדים מקור ומרעב. מסתבר כי רב החובל קנה אותם בשווקי העבדים של נמלי ים התיכון, תוך תקוה למצוא קונה, איזה יהודי עשיר, שיהיה מוכן לשלם בעבורם את מלוא המחיר...

הייתי משליך אותם לים, אילו לא מצאתי מישהו שישלם לי תמורתם, לפי התנאים שלי - אמר הקפטן - עכשיו הם שלך, קנית אותם ותוכל לעשות בהם כראות עיניך.

הסוחר נזדעזע למראה עיניו ולמשמע אזניו. מבלי

החובל ואמר לו במבוכה, כי הינו סוחר ישר והגון, אך אינו מוכן לשלוח את כספו לאבדון. כיצד אתה מצפה ממני שאשלם לך סכום כה גדול תמורת 'חתול בשק'? אם היה לפחות סכום קטן יותר...

כאן הפסיקו רב החובל בחוסר סבלנות: רציתי לתת לך את המטען בזול. לכן ביקשתי רק עשר אלף זהובים. עתה שעמדת אתי על המקח, אני מעלה את המחיר ולא אתן לך את הסחורה אלא תמורת שלשים אלף זהובים, אפילו אם אאלץ להשליך אותו לים. אם כן, עליך להחליט מהר. כן או לא, אך אינני מוכן לשמוע עוד מילה נוספת...

הסוחר הביט ארוכות בפניו העזות של הקפטן. 'השתוי הוא, אולי הוא לועג לי, או שמא נטרפה עליו דעתו?' - שאל את עצמו. אולם, רב החובל לא היה שתוי, אלא נראה היה כי התכוין לדבריו ברצינות גמורה. לפתע, חש הסוחר רצון עז להענות לאתגר ולקנות את המטען מבלי לדעת מהי תכולתו. ואכן, מבלי לומר דבר, שם את הכסף על השולחן.

המטען הוא שלך - אמר הקפטן - בוא עמי.

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - החתן שהתחלף

לחולים ולחלושים ובמיוחד לילדים. פיקחותה וטוב לבה ניבטו מכל צעד מצעדיה ויופי פנימי היה בהליכותיה.

ה' גומל לי על שפדיתי את השבויים - חשב הסוחר לעצמו - הנה הנערה הזאת ראויה להיות כלתי, אשת בני היחיד. אני לא אוכל למצוא אשה מתאימה יותר, אף אם אחפש שנים רבות.

הבן עצמו, אציל וטוב לב כאביו, שמח אף הוא כשאביו הציע לו את הבחורה. והשנים החליטו להינשא.

עד מהרה נעשו ההכנות לחתונה. כל בני הקהילה היהודית במקום הוזמנו לשמוח יחד עם השבויים, בשמחת בנו של הסוחר, שעמד לשאת את הנערה החיננית, שזומנה לו על ידי ההשגחה.

בית הסוחר היה מואר בשלל אורות לכבוד המאורע החגיגי. כולם היו מאושרים ושמחים ובמיוחד אותם מאות אנשים, נשים וטף שחירותם הוחזרה להם על ידי בעל השמחה.

הסוחר עבר מאורח לאורח, כדי לומר 'לחיים' עם הקרואים ולהשיב לברכות שהומטרו עליו, הוא פגש רק פנים שמחות וקורנות מאושר, עד ש...

לחשוב על הסכום הגדול שאבד לו בקניית 'סחורה' אנושית זו, התמלא לבו רחמים על המסכנים הללו והודה לה' שנתן לו את האומץ לסכן סכום כה גדול בצורה עיוורת. שום הון שבעולם לא יקר מדי, כדי לפדות שבויים מסכנים אלה ולהחזיר להם את חרותם ואת כבוד האדם שנגזל מהם בצורה אכזרית כל כך.

מיד הורה הסוחר למשרתיו להכין מקום לינה לכל השבויים ולספק להם מזון ובגדים. הוא אף הודיע להם, כי מעתה הם חופשיים וכל אחד מהם יכול לעזוב מתי שרוצה ולאן שלבו חפץ. לאלה שירצו להישאר עד שיירפאו ויחליפו כח, הוא מוכן למלא את מחסורם.

בימים הבאים בא הסוחר מדי פעם לבקר את הניצולים, עודד אותם ודיבר באזניהם דברי נחמה וחיזוק היוצאים מן הלב. הללו היו מלאי תודה למיטיבם ולא מצאו מילים כיצד להודות לו על כל מה שעשה ועושה למענם.

בין הניצולים שהבריא, הבחין הסוחר, בנערה צנועה ועדינת הליכות, שהיתה תמיד עסוקה בהושטת עזרה

לך את כל זה ולהעיב את שמחתך. אנו חייבים לך את חיינו ואנו אסירי תודה לך על כל, לכן שמח נא בשמחתך, אדון יקר, שכח כל מה שאמרתי לך ואל תתן להשבית את שמחת בנך יחידך. הלוא הוא עלם חמד והיא תהיה לו לאשה טובה ונאמנה...

הסוחר היה נרגש עד עמקי נשמתו, למשמע סיפורו של האיש הצעיר.

אני מבין אותך מאוד - אמר לאיש שיחו - ומעריך אותך על הנדיבות המשתקפת מדבריך. אולם עלי לחשוב על כך. ותקוותי כי הייתברך ינחה אותי בדרך הנכונה.

הסוחר חמק מן הבית ויצא לגינה. כאן, באויר הרענן, שקע בהרהורים על המצב אליו נקלע. הוא נתמלא רחמים על הצעיר המסכן, אך הוא גם אהב את בנו יחידו ולא רצה לגרום לו עגמת נפש. ומה על הנערה המסכנה...?

לבסוף החליט כי קודם כל עליו להודיע לבנו, את אשר נודע לו זה עתה.

מששמע החתן את ה'חדשות', נזדעזע כולו. אולם, לאחר שהתאושש מההפתעה הבלתי

עד שבאחת הפינות הבחין באדם צעיר, שישב ליד השולחן והסתיר את פניו בכפות ידיו. הסוחר נעמד על ידו והניח את ידו על כתפו כאילו היה ידידו.

מה לך ידידי, שאתה יושב ודואג במקום לשמוח בשמחתך? - שאלו הסוחר.

הצעיר הניד את ראשו ביאוש ולא אמר דבר.

הסוחר המופתע הרים בעדינות את ראשו של האיש הצעיר והסתכל בעיניו הדומעות: ספר נא לי, בבקשה ממך, מה מעיק לך, אולי אוכל לעזור - ביקש ממנו.

לאחר הפצרות מרובות נאות הצעיר לספר את סיפורו העגום:

הנערה הצעירה, העומדת להינשא עתה לבנך היקר - פתח הצעיר את סיפורו - היתה ארוסת, **ביום שנקבע ליום נישואינו**, התנפל עלינו האויב, הרג ובזז מכל הבא ליד ואחר כך אסף את כל יהודי המקום, נשים וטף ומכר אותנו לעבדים...

כך הגענו לכאן וכך נתגלגלה לידך המצוה לפדות אותנו. אני מצטער מאוד שאילצת אותי לספר

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - החתן שהתחלף

ואכן, בנו של הסוחר החליף את בגדי החתונה שלו עם הצעיר המאושר והקרואים היו עדים לחתונה עליזה ושמחה, אשר דוגמתה לא ראו זה זמן רב...¹

ונסכם: אותו זוג נפגשו ושוחחו ביחד, ואחר שנמצאו מתאימים, החליטו להתארס. בלבבות הולמים מהתרגשות, עם רגשות חרדה מהבלתי נודע, עמדו באירוע האירוסין.

ואז... קבעו זמן לחתונה. יום החתונה הגיע, והכל התהפך... זרוקים בתא מטען, מטולטלים בין גלי הים, כאשר הם לא יודעים מתי ישובו ויפגשו, אם בכלל...

ובסופו של דבר, הם ניצלו... ובכל זאת האושר עדיין היה רחוק מהם... העשיר החליט להשיא את הבחורה לבנו...

כל תקוותיהם להתאחד יחד, התנפצו...

אולם, לאחר כל היסורין, הגלויות, הקשיים והמכאובות, הם זכו והתאחדו, העשיר העניק את בגדי בנו לבחור, והיתה להם שמחת עולם!

נעימה, אמר לאביו ללא כל היסוס, כי לא יוכל להיות מאושר בידועו, שאושרו בא לו על חשבון מישהוא אחר.

מדובר כאן בשתי נפשות - אמר - אם אותו בחור באמת היה ארוסה של הנערה ואם היא בוחרת בו גם היום, אין לי אלא לפנות את מקומי ולא לעמוד בדרכם לאושר. לכן - סיכם החתן - ההכרעה הסופית צריכה להיות בידי הנערה.

לאחר ששמע הסוחר את דברי בנו ניגש אל הנערה וסיפר לה את דברי החתן לשעבר, וכן את דברי בנו. דמעות של גיל עמדו בעיני הנערה כששמעה את הדברים.

אתה הצלת את חיינו בפעם השניה - אמרה - בנך הינו אציל וטוב לב כמוך. אולם אני... של חתני הקודם אני...

זה רצון ה' - השיב לה הסוחר - וזה מה שיעשה. אנו נמשיך בשמחת החתונה כאילו לא אירע דבר, אולם במקום בני, היכנסו לחופה עם חתנך המאושר, אותו בחרת לעצמך.

מעין החכמה

1. מה שסיפר לי סבא (חייב עמוד 237) הוצאת קה"ת.

החוזרים בתשובה

מינה את אליצפן - בנו של הצעיר באחי
אבי - עוזיאל - לנשיא שבט לוי?!

הוא היה צריך למנות אותי שאני
בנו של יצהר (הבן השני של
קהת)... הגיע הזמן לארגן מרד נגד
משה! וקורח החל לאסוף לוחמים...

שנים מהאנשים החשובים בשבט
ראובן היו דתן ואבירם,
וכאשר שמעו על המחלוקת
שהתעוררה הצטרפו אליה ברצון
יחד עם כל משפחתם.

הם החלו להילחם על דעת הקהל
על ידי דברי ליצנות,
ובדיבורים ארסיים כנחש ניסו לבצע
ירצח אופיי למשה ואהרן...

הסוף היה נורא!... וכך הובא
באוצר אגדות התורה (ח"ג
עמודים קנד ו-קסא) לגאון רבי ישראל
יעקב קלפהולץ וז"ל:

חפץ משה להשקיט את המריבה,
ולשכך את אש המחלוקת,
לפיכך מחל על כבודו והלך אל קורח
ועדתו לפייסם ולהרגיע את רוחם.

עשרה חדשים (בערך) חלפו ממעמד
הר סיני וביום א' ניסן מינה
משה רבינו נשיאים על עם ישראל,²
לכל שבט נשיא אחד. ולשבט לוי,
מכיון שהיה מרובה בתפקידים -
מינה שלשה נשיאים:

למשפחת הגרשוני - אליסף בן לאל.

למשפחת מררי - צוריאל בן אביחיל.

ולמשפחת הקהתי - אליצפן בן
עוזיאל.

במשפחת הקהתי היה אחד מן
העשירים המופלגים בעם
ישראל ושמו קורח, וכאשר ראה שמשה
רבינו מינה את אליצפן להיות הנשיא
לשבט הקהתי נכנסה בלבו קנאה
והחליט שהוא הראוי להיות הנשיא.

וכך הוא עשה חשבון:

לקהת היו ארבעה בנים: עמרם,
יצהר, חברון ועוזיאל.
לעמרם הבכור היו שני בנים - משה
ואהרן, ובת אחת - מרים הנביאה.

משה רבינו מינה עצמו למלך ואת אחיו
אהרן מינה לכהן גדול. ועכשיו

מעין החכמה

פעורה היתה תחתיהם ולא יכלו להוציא הגה מפייהם...

אולם הקדוש ברוך הוא בוחן כליות ולב וידע את צפונות מחשבתם, ומשהרהרו בלבם בתשובה מיד קיבלם. מיד הוריד להם ענן לעיני כל ישראל, ונתבצר להם מקום בגיהנם כמין תורן של ספינה. ומשם עלו חזרה לשטח מחנה ישראל...

וכאשר ראו את מעלת הצדיקים ואת יקר תפארת גדולתם בעיני ה' החלו לשבחם, וְהֵדִים מאותם שבחים אנו מוצאים במה שאמרו: "לְמַנְצַחַת עַל שְׁשָׁנִים לְבְנֵי קִרְחַת מִשְׁכִּיל שִׁיר יְדִידֹת... יְפִיפִית מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חַן בְּשִׁפְתוֹתֶיהָ עַל כֵּן בִּרְכָה אֱלֹהִים לְעוֹלָם" (תהלים מה, א-ג).

ובאגדת בראשית (פרק טז אות א) דרשו את הפסוקים האלו כך: בני קורח בפסוקים האלו שיבחו את אברהם אבינו, ואת גודל מעלתו, שבזכותו החל העולם בתיקונו... שמיום שברא הקב"ה את העולם חיפש אדם שיכול לכרות עמו ועם צאצאיו ברית עולם.

וכך חיפש וחיפש... ורק אחרי עשרים דורות מבריאת העולם,

כאשר התקרב אל אהלו של קורח, ראוהו **שלושת בני קורח** מרחוק ונועצו מה יעשו. אמרו: כיצד עלינו לנהוג? אם נקום מפני משה ונחלוק לו את הכבוד הראוי לו, יכעס עלינו אבינו וחרה אפו בנו, ואנו שמענו את צו ה' האומר: 'כבד את אביך ואת אמך'. ואם לא נקום הרי אנו מבזים את משה.

נענה אחד מהם ואמר: עלינו לקום ולכבד את משה רבינו, ואל נשים לבנו לאבינו החולק על צדיקים...

והסוף המר ידוע: "וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם וְאֶת בְּתִיקָהּ וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרְחַת וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ. וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וְתִכְס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֱל" (במדבר טז, לב-לג).

בשעה שפצתה האדמה את פיה ואמרה לבלוע את שלשת בני קורח, החלו צועקים אל משה: משה רבינו, הצילנו!...

אמרה השכינה: אם הם חוזרים בתשובה הם ניצלים, כי בתשובה חפץ אני ולא בדבר אחר.

חפצו בני קורח לשוב אל ה', אך האש ליהטה סביבם ושאלו

משת ומאנוש ומקינן. ויותר יפה מבניו של נח, שנאמר: "וַיֵּרָד ה' לִרְאֹת... אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם" (בראשית יא, ה).³

'הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיהָ' - בשעה שנשבעת למלך סדום...

מצא אדם - שכל מעשיו היו יפהפיים ושלמים - והוא אברהם אבינו! וכך אמרו בני קורח:

'יִפְיִפִּיתָ מִבְּנֵי אָדָם' - היופי הרוחני של אברהם אבינו היה יותר יפה מבניו של אדם הראשון:

מעין החכמה

כך תמתין עד שיעלה מחירה וכך תרויח הון למכביר.

עצתך חמצויינית, דודי! - קרא עקילס - ואשתדל לנהוג לפיה.

מיד לאחר מכן הלך עקילס לישיבת אושא ולמד שם תורה מפני רבי אליעזר ורבי יהושע. כן קשר קשרי ידידות עם רבן גמליאל ורבי עקיבא. בחשאי מל את עצמו, וקיבל עליו את דת ישראל, ומאז נקרא בשם אונקלוס. יומם ולילה עסק בתורה ותירגם את התנ"ך לשפה היוונית. לאחר שסיים את עבודת התרגום בא והקריאו לפני רבותיו...

מן התרגום היווני של אונקלוס לא נשאר הרבה בימינו, פרט לקטעים בודדים הנזכרים בספרים שונים. מתוכם אנו רואים כי אונקלוס השתדל לתרגם את התנ"ך מילה במילה ממש, עד שלא היה התרגום מובן לאלה שלא שלטו במקור.

לפיכך החליט אונקלוס לתרגם את התנ"ך שנית לשפה הארמית שהיתה בעת ההיא שגורה מאוד בפי היהודים. בתרגום זה הידוע לנו בשמו 'תרגום אונקלוס' השתדל מחברו להביא את פשט הכתוב לפי מה שקיבל מרבותיו...

3. סיפר הגאון רבי מאיר להמאן זיע"א (רבי עקיבא עמוד 122) וז"ל: בשנת ג' אלפים ותת"ע, ניגש עקילס לדודו אדריאנוס נציב הקיסרות הרומאית בסוריה ובארץ ישראל, וביקש ממנו רשות להתיישב בארץ ישראל וליצור קשרי מסחר עם תושביה.

האם זקוק אתה לכסף, עקילס יקירי? - שאל אדריינוס - הנני עשיר למדי ומוכן אני להעניק לך מכל אשר חשקה נפשך.

עקילס זה היה אהוד ואהוב ביותר על אדריינוס, הוא קיוה, כי כאשר יירש הוא את כסאו של טריינוס קיסר, יאמץ לו את עקילס לבן וליורש עזר. לפיכך השתדל שהוא ישאר על ידו וישמע להוראותיו.

אודך, דודי היקר - ענה עקילס - אולם אינני שואף למתנות. לבי הולך אחרי הון אשר אצברנו במו ידי. עוצה נא לי, איפוא, החכם מכל אדם, מה עלי לעשות כדי להשיג הצלחה במקח וממכר ולצבור הון רב?

לא אמנע ממך את עצתי - השיב אדריינוס - כאשר תזדמן לידך סחורה בעלת ערך, שאין עליה הרבה קופצים, קנה אותה במחיר זול, ואחר

9 . מסילות אל הנפש .

פרשת וארא - החוזרים בתשובה

דבריך הם כחידה לי - אמר אדריינוס.

התגיירתי. מלתי את עצמי ועברתי ליהדות.

חמתו של אדריינוס בערה בו. הוא צרח בזעם: אומלל ועלוב שכמותך! כיצד העזת לעשות צעד שכזה מבלי להתייעץ תחילה אתי? הלא אני הקרוב אליך ביותר במשפחה!

תנוח דעתך, דודי היקר. אכן שאלתי קודם לדעתך, ואתה יעצת לי לעשות כן.

מה! - פער אדריינוס את עיניו - אני יעצת לך כזאת? איני זוכר דבר כזה!

דודי אתה יעצת לי לתור אחרי סחורה מוזנחת שאין עליה הרבה קופצים, שמחירה אינו גדול לפי שעה, וכעבור זמן עשוי ערכה לעלות מעלה מעלה. הלכתי, איפוא, ובדקתי את כל הדתות שבעולם ולא מצאתי עם שהוא כה בזוי ושסוי כמו עם ישראל. ברם, מובטחים אנו כי עתיד ערכו לעלות שוב, כפי שנאמר בדברי הנביאים מפי האלקים.

עם כל זה, גלה נא לי את סודך, עקילס. מה באמת המריצך לקבל עליך את דת היהודים?

כי חשקה נפשי ללמוד את התורה הקדושה, שניתנה לישראל בהר סיני מפי הגבורה.

כלום לא היה בידך ללמוד תורה זו גם מבלי להיות יהודי ומבלי שתמול עצמך?

לא, דודי, זה היה מן הנמנע. נאמר בספר תהלים: "מגיד דבריו ליעקב חוקי ומשפטיו לישראל" (תהלים קמז, יט) - כלומר, רק מי שדבק בזרעו ויהיה אדם מישראל, יהיה מסוגל ללמוד את התורה כולה,

ואז הוא בא לרבותיו והראה להם את תרגומו, וכך מובא בתלמוד ירושלמי (מגילה פ"א ה"ט): רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא: תירגם עקילס הגר התורה לפני רבי אליעזר ולפני רבי יהושע, וקילסו אותו, אמרו לו: "יְפִיפִית מִבְּנֵי אָדָם" (תהלים מה, ג).

והיינו, שאונקלוס הגר, זכה על ידי מסירות נפשו, ועמל התורה, לזכות ליופי רוחני עצום ונשגב!

ודע, שזה לא סיפורי מעשיות, **אלא, כל אדם ראוי לכך**, ובלבד שיעסוק בתורה באמת ובתמים! וישמור על פיו ולשונו מכל דיבור אסור!

חלפה תקופה, ואדריינוס הוכרז כקיסר רומא. כאשר הגיעה הידיעה לאונקלוס נסע לרומא כדי לברך את דודו.

אדריינוס שמח לפגוש את עקילס, ופנה אליו ואמר לו: ספר נא לי את כל הקורות אותך מיום שנפרדנו ועד עתה.

דודי היקר - השיב אונקלוס - ההצלחה האירה לי פנים והרווחתי הרבה מאוד.

מה סוג הסחורה שעסקת בה? - שאל אדריינוס בהתעניינות.

עסקתי בסחורה היקרה מכל הסחורות שבעולם. יקרה היא אפילו מפנינים ומפז. מחירה לא יסולא בכל כסף וזהב שבעולם.

ומה שילמת תמורתה? - גברה תמיהתו של אדריינוס.

רק מקצת ערלה - השיב אונקלוס.

חדוות חיים וחסד כל היום, טהור לב
 וטהור עינים...
ומה שכר נתן לו ה': 'על כן בִּרְכָךָ
 אֱלֹקִים לְעוֹלָם'.
ונבוא לפרט יותר...

אברהם אבינו היה דמות חטובה
 כליל מהיכלות של חסד
 חכמה ואצילות, מעין יופי של מעלה
 נסוך על פניו, שיחו ושיגו ומגעו חם
 ואנושי, מעין שופע של אמונה,

תאותו של הקב"ה

וזה לשון המדרש (רבי תנחומא תצוה
 אות ב): 'תִּקְרָא וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ
 לְמַעֲשֵׂה יְדִיךָ תִּכְסֶּף' - אמרה כנסת
 ישראל לפני הקב"ה: רבש"ע, 'תִּקְרָא
 וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ' - כל מה שאתה גוזר אני
 מקיימה. אלא 'לְמַעֲשֵׂה יְדִיךָ
 תִּכְסֶּף... אתה מתאוה למעשה ידיך!'

בספר איוב מובא כך: "וַיַּעַן אִיּוֹב
 וַיֹּאמֶר... " (איוב יב, א) ובהמשך
 דבריו אמר: "תִּקְרָא וְאֲנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ
 לְמַעֲשֵׂה יְדִיךָ תִּכְסֶּף" (שם יד, טו). והגם
 שלפי הפשט איוב אמר פסוק זה,
 במדרש רבי תנחומא גילו לנו שכנסת
 ישראל היא זו שאמרה את הפסוק הזה.

מעין החכמה

ללמוד בתורה וקורא: "בראשית ברא אלקים
 את השמים ואת הארץ" (בראשית א, א), הוא
 לומד כי האלקים אחד ושמו אחד והוא ברא
 השמים והארץ, השמש והירח והכוכבים,
 והכל תחת השגחתו.

ובפרט זו שבעל פה. מי שאינו מקיים את
 התורה למעשה, הינו חסר אונים לחדור
 לעומק סודותיה. מצות המילה הינה
 הפתיחה הראשונה להידבק ביהדות
 ולהיות מושפע מאורה הפנימי המעודד.

אדריינוס שקע רגע בהרהורים ואחר אמר:
 תאב אני להיפגש באחד מחכמי
 ישראל. ברצוני לשאול אותו מספר שאלות
 המעסיקות את מוחי מזה שנים... עי"ש.

ובמה גדולתה של תורה זו, שאתה כה
 מרבה לספר בשבחה?

4. כדי להסביר את תחילת דברי המדרש
 דרושים כמה הקדמות, ואין
 ברצוננו להאריך, וראה מה שכתב הגאון
 רבי אברהם מאיר רויזען זיע"א בפירושו
 על המדרש רבי תנחומא (באור האמרים, שם).

אתה, קיסר אדיר, שולט לא רק על הממלכה
 הגדולה בתבל, כי אם גם בכל המדעים
 והחכמות שבעולם. לא נעלם ממך כי חכמי
 יון הטריחו עצמם רבות לחפש אחרי האמת,
 והיא נשארה רחוקה מהם. כל ידיעותיהם לא
 הועילו להם לגלות את האמת. ואילו כל
 תינוק יהודי מוצא את האמת, עוד בהתחילו

11 מסילות אל הנפש

פרשת וארא - תאותו של הקב"ה

ועל ידי הצמצום והחלל הפנוי נוצרה מציאות שאפשר לומר - **אין** אלקות. כי מהחלל הפנוי שנוצר נולדו ונבעו כל הכפירות והאפיקורסות, וכל החשכות וצמצום הדעת...

אולם, באמת, לאמיתה, אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל! וגם בתוך החלל הפנוי יש אלקות!

וזה ענין כח הבחירה הניתן לאדם, להמשך אחרי ה'**אין**' או להאמין ב'**יש**' האמיתי - בורא כל עולמים!

וכמו שמצאנו אצל עם ישראל בהיותם במדבר, "וְעַל נִסְתָּם אֵת ה' לְאמֹר הֲיֵשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין" (שמות יז, ז).

והקב"ה התאווה למצוא עם שידעו לחבר את ה**יש** עם ה**אין** ביחד, ולגלות שגם בתוך החלל נמצא אלופו של עולם, לידע להודיע ולהודע, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אין סוף ברוך הוא...⁵

וביום הששי של הבריאה נברא אדם הראשון...

וכתב הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק (זכות אבות פ"ו מ"י) וזתו"ד: צריך שתדע, כי תכלית הבריאה היתה, שאדם יזכה להכירו יתברך, ולגלות ולפרסם לכולם את אמיתת מציאותו יתברך.

כי הקב"ה ברא את עולמו באופן שיהיה לאדם בחירה, אם יזכה - יגלה את אמיתתו יתברך. ואם ירשיע - יכפור בכל.

כי כשעלה ברצונו יתברך לברוא עולמו התפשט אורו יתברך ומילא את הכל ולא היה מקום לברוא עולם, כי כאשר אורו יתברך מאיר בגלוי - אין מקום לברואים שירגישו את עצמם בתור אישיות עצמית.

ולכן - כביכול - צמצם את אורו, ועל ידי הצמצום הזה נעשה חלל. והאלקות שבתוך החלל נסתרה ונעלמה...

ובתוך החלל הזה נבראו כל העולמות והברואים.

מעין החכמה

שחלם להיות עשיר. ואחרי מחשבות רבות עלה בדעתו עצה כיצד להתבסס כלכלית... **אט** אט החל להכנס בעובי הקורה של עסקי קניית ומכירת דירות, והיה קונה

5. סיפר הגאון רבי דוד רוזנברג (אש קדש ח"א עמוד 189) וז"ל: בסמוך לחמיו של הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק (המורה"ש) התגורר אדם נמרץ ופעלתן,

למעלה מיכולתך, והתפלל הרבה לה' יתברך, והתוודה לפניו, שהינך מכיר היטב בטעותך ובמשגה אשר עשית, ותפרש את כל לבך לפניו יתברך, ותאמר: רבונו של עולם, אני מכיר עתה, שהכל תלוי בך יתברך ויתעלה, ורק אתה יכול להצילני ולא שום בריה שבעולם... וכך תרבה בשיחה בינך לבין קונך, כי רק זה יכול להצילך ממצוקתך.

דיבורים אלו הפיחו באיש רוח תקוה ואמונה, וממש היה ניכר עליו שינוי לטובה. שבת קודש הגיעה...

ליל שבת ישב המוהרא"ש בבית חמיו ועסק בעבודתו הקדושה, בשיעורים כסדרן בכל חלקי התורה, ובשיחה בינו לבין קונו. והנה הוא שומע את קול השכן הבוקע מהדירה הסמוכה, והקול היה נמוך וגבוה, נמוך וגבוה, והבין שהוא הולך אנה ואנה בחדרו ומשיח בינו לבין קונו, וכה היו דבריו:

רבונו של עולם! אני יודע שהכל ממך יתברך. רבונו של עולם, אני יודע שהכל ממך יתברך... וחזר על פסקה זו פעמים אין מספר, כמעט לאורך כל הלילה...

יום ראשון הגיע, דפיקות חזקות הרעידו את חלל ביתו של השכן, הדלת נפרצה בבעיטה, אנשי ההוצאה לפועל נכנסו ורוקנו את כל הבית... אבל הוא היה כבר 'מחוסף' מדיבורי הצדיק, וכבר הכין רפואה קודם המכה על ידי התפילה והאמונה שמילאו את כל מכמני נפשו, על כן בזמן העיקול ישב רגוע ושר וזימר לעצמו, ומחא כפים בהתלהבות: אין עוד מלבדו, אין עוד מלבדו... וכן חיזק גם את אשתו ולא הניח לה ליפול לתהומות היאוש.

ומוכר, קונה ומשכיר וכו', עד שקנה כמאתים דירות לערך, ואף שהיה הדבר למעלה מכחותיו, לא איש כמוהו יוותר בקלות על עסק כביר זה. ברבות הימים החל ללוות מאנשים סכומי עתק בעבור עסקיו, ולוה ולוה ונכנס למערבולת כספים מסוכנת עד הגיעו למבוי סתום, עמד בפני דרך ללא מוצא, נפל נפילה תהומית מרום אלי שפל...

או אז החל מרדף אכזרי של נושים ובעלי חובות, באי כת, עורכי דינים ומשפטים למיניהם, וכל אלו שנותר חייב להם כספים רדפוהו ללא הרף...

בהיר ונהיר היה לפניו שנפל למשבר גדול ונקלע לבעיה רצינית, ואף כי עלה בידו לדחות את המשפטים או את הנושים, ידע כי זהו ענין של זמן בלבד, ובוא תגיע עת מצוקתו, ומועד פרעון חובותיו, אך לרש אין כל, והיה, אם כן, אובד עצות.

באחד הימים, הגיע המוהרא"ש לביקור אצל חמיו. השכן שמע על כך וביקש רשות להיכנס אליו. כשנכנס החל לגולל את כל הפרשיה העצובה ובכה על אשר בצרה גדולה הוא נמצא, ואינו יודע איך לצאת ממנה, וכיצד להתחזק ולהתאושש.

המוהרא"ש עודדו וחיזקו לבל יפול ברוחו, ודיבר עמו דיבורים נעימים של אמונה פשוטה ומזוככת, ואימצו בגודל ההשגחה הפרטית על כל בריה ובריה. וסיים דבריו ואמר:

אין לך עצה אחרת כעת, רק למסור את עצמך אליו יתברך, קבל על עצמך להיזהר מהיום והלאה מעסקים שהם

פרשת וארא - גן עדן - המחשבה האלקית

גן עדן - המחשבה האלקית

הגן עדן היה אפשרות ל'בחירה', וזה בסוד 'הפירוד' - שורש הכפירה. וכמו שנאמר: 'וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד'...⁶

וה'נציג' של ממלכת הכפירה, בגן עדן, היה יצור הנקרא 'נחש'. ה'נחש' נפרד מהאלקות לגמרי! במחשבות כפירה, במחשבות טמאות, אפלות ודכאוניות...

והוא ניגש לאדם, וטפסף לו את ארסו... והאדם 'נזרק' מגן עדן, החוצה...

והקב"ה המשיך לחפש אדם שממנו יצאו עם שידעו לחבר את היש עם האין ביחד...

לפני שברא הקב"ה את האדם, הכין לו מקום בו הוא יכול לדור, והוא ה'גן עדן'. וכך נאמר:

"וַיֹּטֵעַ ה' אֱלֹקִים גֶּן עֵדֶן מִקֶּדֶם, וַיִּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר... וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבְּעָה רְאשִׁים" (בראשית ב, ח-י).

אדם הראשון הסתובב בגן עדן, במקום שבו האירה האלקות, וראה בעיניו מלאכי שרת, ומחזות אלקיים...

אך מכיון שהקב"ה ברא את עולמו בתוך החלל הפנוי, נבראה גם אפשרות הכפירה... וגם שם בתוך

מעין החכמה

ואחדות שורה עליהם השכינה וכל הקדושה, וכשיש ח"ו איזה פירוד ביניהם נעשה פרצה ומקום פנוי!...

ודרך הפרצה הזאת נופלת הקדושה בקליפות!

לכן כשאדם רואה שחברו מתרחק - צריך לאהבו ולהתקרב אליו ביותר לשתום הפרצה.

וסיפר שלפני עלייתו של הגה"ק רבי פינחס מקוריץ לשמי מרומים,

אמר: שאין עבירה הגורמת נזקים עצומים כמו פירוד הלבבות!

אמונתו של הלה עמדה לו, ובזכות האמונה והבטחון זכה בזמן קצר לשקם את עצמו בעסק צנוע שזים כפי יכולתו וכך יכול היה לעמוד בתשלומים ושב להתפרנס ברווח ובכבוד.

6. בספר אמרי פנחס השלם (ח"א שער טהרת המדות אות לט) הובא: היה הגה"ק רבי רפאל מברשיד רגיל להזהיר: **כשאדם רואה שחברו שונאו - צריך הוא לאהבו ביותר.**

והטעם כי כללות ישראל הם מרכבה להקדושה, וכשהנס באהבה

ונח מצא חן...

אף על פי שלא זכה בו ולא שייך בו זכיה כלל.

וזה ענין המציאה המוזכרת בנח. שהוא לא זכה לפרסם את האלקות לכל באי עולם - בצורה של קנין, אלא רק בצורה של גילוי.

וזה לשון החכם השלם הגה"ק רבי יצחק ערמאה (עקידת יצחק, פרשת לך לך שער טז): הנה בדורות הראשונים היו כולם משחיתים דרכם ועלילותם, אפילו בכדי חיותם, עד שספו תמו בחטאתם.

והשרידים תלה להם עד מותם, אם שלא השחיתו כמו אלה, אבל לא נשאו מרום עינים לראות ולהכיר מי בראם, ולא השתדלו בו בחקירתם, אבל היתה להם אמונתם בו יתעלה מצות אנשים מלומדה ומקובלת בידם לבד.

כמו שנמצא הדבר מבואר בנח אשר נאמר בו: 'איש צדיק תמים היה בדורותיו', והכוונה, **שהיתה בידו אמונה מקובלת מלמך ומתושלח אבותיו בלי ידיעה שלימה מחקרית, רק בתמימות לב לבד...**

וכעבור עשרה דורות נולד לתרח בנו אברהם...

חלפו עשרה דורות מאדם הראשון, וללמך נולד בן ויקרא את שמו נח. נח היה בעל מעלות מופלאות וכך העידה עליו התורה: "נח, איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרֹתָיו, אֵת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (בראשית ו, ט).

וממשיכה התורה ומגלה לנו: "וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה' (שם פסוק ח).

והנה, לפי פשט הפסוק, הקב"ה מצא את האדם שחיפש, וְנֹחַ מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'. אולם, מגלים לנו חז"ל, שזה לא כך!

וזה לשון המדרש (בראשית רבה פרשה כט אות ג): 'ונח מצא חן' - אמר רבי סימון: הוא מצא, הקב"ה לא מצא.

ומצאנו להגה"ק רבי ברוך שמעון שניאורסון (ברכת שמעון - על התורה עמוד יב) שביאר כך: ישנם שני פירושים למילה 'מציאה':

א. לשון קנין. כמו שמצאנו שאדם 'מוצא' חפץ של הפקר, וקונה אותו.

ב. לשון גילוי. כמו שנאמר אצל יוסף "וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תַעֲזָה בְּשֹׁדֶה" (בראשית לז, טו), וכאן ענין המציאה על כך שיוסף התגלה אליו,

אברהם - קנין אחד

דייקא: 'אברהם קנין אחד' - היינו שהוא הקנה את האחד - אחדותו יתברך בעולם.

וזה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה מג אות ז),

אמר לו הקב"ה לאברהם: אני, לא היה שמי ניכר לבריותי, והכרת אותי בבריותי, מעלה אני עליך, כאילו אתה שותף עמי בבריותי של עולם!

נמצא, שדייקא 'אברהם קנין אחד', שהקנה את אחדותו יתברך בעולם.

והקב"ה, אחרי עשרים דורות, מצא את האדם שחיפש,

והוא אברהם אבינו! והקב"ה אמר לו: אני רוצה לבחור בך, ובזרעך אחרך - להיות לי לעם!⁷ אברהם אתה מסכים?

ואברהם השיב: בשמחה!

והקב"ה אמר:⁸ אבל אני מחפש שיהיו שלש מעלות: **יחוס, חכמה ויופי.**

במשנה (אבות פ"ו מ"י) איתא: חמשה קניינים קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו, ואלו הן: תורה - קנין אחד. שמים וארץ - קנין אחד. אברהם - קנין אחד. ישראל - קנין אחד. בית המקדש - קנין אחד...

אברהם מנין? דכתיב: "וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קָנָה שְׁמַיִם וָאָרֶץ" (בראשית יד, יט).

וכתב הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק (זכות אבות פ"ו מ"י) וז"ל:

צריך שתדע, אהובי, בני! אשר הראשון שגילה ופרסם את אמתת מציאותו יתברך לכל הבריאה, היה אברהם אבינו, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה פרשה יד אות ב): אמר לו הקב"ה, אברהם, אתה הודעת שמי בעולם, חייך, שאני מקנה אותך את העליונים ואת התחתונים. כי אברהם אבינו גילה ופרסם את אמתת מציאותו לכל הבריות, ולכן

מעין החכמה

והפְּרָזִי וְהַיְבוּסִי וְהַגְּרָגְשִׁי לְתַת לְזַרְעוֹ" (נחמיה ט, ז-ח)...

8. ראה בדברי הגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א (שומר אמונים, דרוש הגאולה פרק ג).

7. וכך "אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם... וּמִצְאָתָּה אֶת לְבָבוֹ נִצְמָן לְפָנֶיךָ, וְכִרּוֹת עֲמּוֹ הַבְּרִית לְתַת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחֲתָנִי הָאֱמֹרִי

שהרי כך בראתי את עולמי שתמיד הקליפה קודמת לפרי, והחושך לפני האור, ורק אחרי שזוכים ועוברים את החושך, מתגלה אור זך ונקי בלי שמרים...

ואברהם אבינו הסכים. והדרך נסללה לגלות מצרים...

ורק אחרי שאראה שישנם שלש דברים אלו, אסכים להתקשר ביחד - בקשר כאירוסין...

ולצורך כך אני רוצה להוריד את בניך למצרים - למבחן! ואם הם יעמדו בו כראוי, יתגלה האור, ואני אסכים להתארס עמהם!

יחוסן של ישראל

התואר 'אבות' גם אינו בא לבטא צדקות או דרגות עילאיות בקדושה, שהרי עוד הרבה רועים רוחנים עמדו לעמנו. גם לפני אברהם אבינו ידענו על צדקתם של חנוך, של מתושלח ועוד, ואף על פי כן הם לא נתעטרו בתואר 'אבות'.

המאפיין של אברהם, יצחק ויעקב, שזכו לתואר 'אבות', הוא שבפעולותיהם, הם, ורק הם, שהניחו את היסודות והתשתית לבנין האומה.

כשביקש הקב"ה להקים את הבנין האדיר ששמו 'כלל ישראל', כביכול זקוק היה לבנאים - אומנים שיוכלו לטעת את היסודות בעומק רב, כדי שהבנין שיקום

כתב הגאון רבי משה רייס (מראש צורים בראשית עמוד 124) וז"ל: כלל גדול אמרו חכמינו ז"ל (ברכות 10:): '**אין קורין אבות אלא לשלשה**'.

רק אברהם, יצחק ויעקב הם המעוטרים בתולדות עם ישראל כאבות האומה, ואבות נוספים מבלעדיהם אין.

התואר 'אבות' שהוצמד לאבותינו הקדושים הללו מציין לא רק את קרבת הדם שיש לנו אליהם, ואת היחוס שאנו מתייחסים אחריהם. אילו כך היו הדברים, הן היה עלינו להצמיד תואר זה גם לבח, לשם וכו'. על כרחנו עלינו להבין שהמושג 'אבות' משמעו הרבה מעבר לקשרי דם גרידא.

17 מסילות אל הנפש

פרשת וארא - מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי

וכתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א

(שומר אמונים, דרוש הגאולה פרק ג)

וזתו"ד: כאשר ראה הקב"ה את אברהם, יצחק ויעקב, אמר: את המעלה הראשונה - **היחוס** - קיבלתי. כי מעתה יהיה לכל צאצאיהם את יחוס האבות.

ולפני שנמשיך לבאר כיצד הושגה

המעלה השניה החכמה, נבאר

את גודל מעלת היחוס...

ויצמח אחריהם יתנוסס לתפארה מבלי שיזועזע בצורה כלשהי.

האבות היו אלו שביגיעתם ובעוצם

קדושתם הניחו בידיהם

הקדושות את יסודות האומה, הם

שעיצבו את מתכונתה והם שהעניקו

לה את חוזקה ויציבותה המופלאה

שתוכל לעמוד כחומה, למרות כל

המשברים שחלפו עליה.

מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי

אחד ואחד מישראל מוטלת חובה

קדושה לזכור מאיזה שורש רם ונישא,

קדוש וטהור, נחצבה נשמתו - שורש

אבותינו הקדושים אברהם יצחק

ויעקב, שמסרו את נפשם לפרסם

ולקדש את שמו של הקב"ה בעולם,

והיו מרכבה לשכינה הקדושה, כמאמר

חז"ל (בראשית רבה פרשה מז אות ו):

'האבות הן הן המרכבה',¹⁰ - ולכן עליו

לשאוף להגביה ולרומם את נשמתו

לבחינת קדושת אבותיו הקדושים.

אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל

אברג'ל זיע"א (אמרי נועם

במדבר - מאמר ג) אמר וז"ל: בפתחת

פרשת במדבר, נאמר: "שאו את ראש

כל עדת בני ישראל **למשפחותם**

לבית אבותם" (במדבר א, ב).

בפסוק זה ישנו רמז נפלא למאמר

חז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק

כה): 'שכל אחד ואחד מישראל חייב

לומר: מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי

אברהם יצחק ויעקב'. והיינו שעל כל

מעין החכמה

וכוונת חז"ל בזה היא, שכמו שכלי רכב בטל

לרצונו של הנהג הנהג בו באופן

מוחלט, ואינו מהרהר אחר מעשיו, וכל שכן

שלא מתערב לו בהחלטותיו, אלא עושה את

רצון הנהג ונוסע להיכן שיוליכנו, כמו כן

ממש היו האבות הקדושים בטלים באופן

10. זו לשון המדרש שם: אמר ריש

לקיש, האבות הן הן המרכבה,

שנאמר: "ויעל אלקים מעל אברהם"

(בראשית יז, כב), "ויעל מעליו אלקים"

(שם לה, יג), "והנהג ה' ניצב עליו" (שם

כח, יג).

ודור, ולא רק מסמל אלא גם, ובעיקר, מתפשט בקרבם, וחלק מנשמתו הקדושה ממש שוכן בתוכם.¹¹

וכוונת התורה לרמוז בזה למנהיגי העם שבכל הדורות לבל יתייאשו משום יהודי בעולם, יהיה מצבו אשר יהיה, אלא ישתדלו לשאת ולרומם את קומתו הרוחנית, משום שגם יהודי זה שלעת עתה נראה רחוק מאוד משמירת התורה ומצוותיה, הלא ענף הוא ממשפחה קדושה מדורות שעברו, ולמעלה בקודש - הלא צאצא הוא של אבות אומתנו הקדושה אברהם יצחק ויעקב, על כן בוודאי שוכנת בקרבו נשמה קדושה ואין להתיימש ממנו חלילה, אלא רק להוסיף ולקרב אותו בסבלנות רבה, עד שתתעורר בקרבו קדושת אבותיו הקדושים.¹²

וזהו שאומרת התורה: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם', והיינו שצריך כל אחד מעם ישראל לנשא ולרומם את קומתו הרוחנית עד לבחינת קדושת משפחתו שבדורות הקודמים (בבחינת 'למשפחותם') - שהרי בוודאי מכל זרע בעם ישראל יצאו כמה וכמה צדיקים קדושי עליון שראוי לחקות את מעשיהם הטובים - ולמעלה מכך, עליו לנשא ולרומם את קומתו הרוחנית עד לבחינת קדושת האבות הקדושים, אבותיהם המשותפים של כל עם ישראל, אברהם יצחק ויעקב (בבחינת 'לבית אבותם').

בנוסף לכך: הלא ציווי זה במקורו ('שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו') נאמר למשה רבינו ע"ה, המסמל את ראשי וצדיקי כל דור

מעין החכמה

דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיקי. ועל דרך זה כתב ר' נחמן מברסלב זיע"א בליקוטי מוהר"ן (קמא, תורה ב): כי כל צדיק שבדור הוא בחינת משה משיח, כמו שמצינו שהצדיקים קורין זה לזה משה, כמו: 'משה, שפיר קאמרת' (שבת קא:).

12. אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א אמר (אמרי נועם שמות - מאמר ט) וז"ל: בפרשת שמות

מוחלט לרצון ה', ומעולם לא הרהרו אחריו, אלא מיד עשו את רצונו בתמימות ופשיטות.

וכך כותב אדמו"ר הזקן בתניא (פרק כג) בביאור מאמר 'האבות הן הן המרכבה': 'שכל אבריהם כולם, היו קדושים ומובדלים מענייני העולם הזה, ולא נעשו מרכבה (אלא) רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם'.

11. כמובא בספר תיקוני הזוהר (נוסח אחר, דף קיד ע"א): 'ואתפשטותיה

19 מסילות אל הנפש

פרשת וארא - מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי

גודל ועוצם השגתם ומדרגתם. כיצד, אם כן, יתכן שידרוש מאתנו הקב"ה להגיע למדרגתם העצומה? **אכן**, ביאור נפלא לכך אומר הגה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א (בספר 'אוהל תורה' פרשת תולדות),

אלא שעשויה להתעורר בלב האדם שאלה: הלא מעלתם וקדושתם של אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב היתה כשל מלאכי השרת ממש ועוד יותר מכך, ואין שום יכולת בדעתנו העניה לשער את

מעין החכמה

חוץ נראה שהן כבויות, אך באמת בפנימיותן הן עדיין בוערות, ועל ידי נפיתח רוח עליהן מיד הן מתלקחות ובוערות.

וכמו כן ממש אף היהודי הפשוט ביותר שבעם ישראל, הגם שכלפי חוץ נראה שאמונתו בה' יתברך כבויה, הרי שבפנימיותו יוקדת אש של אמונה תמימה בה' יתברך, וכל שצריך הוא לנפוח בו רוח של חיים ולגלותה. ולכן גם מיהודים אלו יש להקב"ה רוב פאר והדר.

וזו היתה טענתו של הקב"ה על משה רבינו: מדוע אתה אומר על עם ישראל "והן לא יאמינו ליי" (שמות ד, א)? וכי מפני שהם שקועים במי"ט שערי טומאה אין להם אמונה?! לא ולא. האמונה נמצאת במקום כל כך עמוק בלב ששום טומאה שבעולם אינה יכולה להגיע לשם.

עם ישראל הם מאמינים בני מאמינים. זה שפלוני מחלל שבת, ופלוני מתנהג שלא בצניעות וכל כיו"ב, זה לא מעיד בשום אופן שאין לו אמונה. **האמונה נמצאת בעומק לבו של כל יהודי, ובשום אופן אי אפשר לעקור אותה ממנו...** עיי"ש דברים נפלאים.

מסופר, שכאשר נגלה הקב"ה למשה רבינו בסנה והטיל עליו את השליחות הקדושה ללכת לבשר לעם ישראל כי הגיע זמן גאולתם ממצרים, **לימד אותו באותה הזדמנות** (ראה ב'אמרי נועם' כאן מה שהרחיב בזה) **כי עליו לדעת שבכל יהודי באשר הוא מסתתרת אמונה עצומה בה' יתברך, שאפילו הוא עצמו לא כל כך מודע אליה.**

לכן גם יהודי שהתרחק מאוד מדרך התורה והמצוות, בגלל שהוא יהודי, בנם של אברהם יצחק ויעקב, בוודאי שבתוך תוכו הוא מאמין בה' יתברך אמונה שלימה, עד אשר 'אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב, וסובלים עינויים קשים שלא לכפור בה' אחד' (תניא פרק יח), וכל יהודי אוהב את הקב"ה מעומק לבו, וחפץ לדבוק בו ובתורתו, אלא שיצרו הרע הוא זה שמבלבל ומטעה אותו, ומכניס בלבו רוח שטות (סוטה ג.) ומפתה אותו לעבור על רצון הבורא, אך אין זה רצונו האמיתי כלל.

וזוהי בחינת "ברוב עם הדרת מלך" (משלי יד, כח), והיינו כי 'עם' הוא מלשון גחלים עוממות, כלומר, גחלים שכלפי

האבות הקדושים, מכל מקום חייבים אנו להתייגע ולהתאמץ בכל כחנו להתקרב לה' יתברך, כפי שאבותינו הקדושים התייגעו והתאמצו בכל כחם ממש להתקרב לה' יתברך.

והגם שלא ניתן להשוות כלל את רמת יגיעתנו בעבודת ה' לרמת יגיעתם של האבות הקדושים - מה בכך?! הרי לימדונו חז"ל (עבודה זרה ג.) ש'אין הקב"ה בא בטרוניא (בעלילה) עם בריותיו'. כלומר, הקב"ה אינו דורש מהאדם לעשות מעשים שהם מעבר לכח והיכולת שניתנו לו מן השמים. וכן אמרו חז"ל במדרש (שמות רבה פרשה לד אות א): 'שאין הקב"ה בא בטרחות עם בריותיו, ולא בא על האדם אלא לפי כחו'.¹⁴

שבאמת אין כוונת חז"ל באומרם: 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי', שאדם יגיע ממש למדרגת האבות הקדושים, אלא הכוונה היא שאדם יקדש את מעשיו עד שתהיה להם נגיעה ושייכות ('יגיעו' מלשון נגיעה ושייכות) למעשיהם של האבות הקדושים.¹³ והיינו שכל מי שיראה את מעשיו הטובים מיד ישייך אותו לזרעם של האבות הקדושים, על דרך שנאמר: "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'" (ישעיה סא, ט).

בנוסף לכך ניתן גם לפרש בכוונת חז"ל באומרם: 'מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי' - 'יגיעו' מלשון יגיעה ומאמץ. והיינו שאף על פי שאין ביכולתנו להגיע לעצם מדרגת והשגת

מעין החכמה

כח" (איוב לו, כג.) מי ששומע הפסוק הזה אומר שמא חירופים הוא ח"ו, אלא כך אמר אליהוא: לא מצינו כח גבורתו של הקב"ה עם בריותיו, שאין הקב"ה בא בטרחות עם בריותיו, ולא בא על האדם אלא לפי כחו. אתה מוצא כשנתן הקב"ה את התורה לישראל, אילו היה בא עליהם בחוזק כחו לא היו יכולים לעמוד, שנאמר: "אם יוספים אנחנו לשמוע וגו'" (דברים ה, כב), אלא לא בא עליהם אלא לפי כחם, שנאמר "קול ה' בכח" (תהלים כט, ד), 'בכחו' אינו אומר אלא 'בכחי' - לפי כחו של כל אחד ואחד.

13. זו לשון הרבי מקוצק שם: 'כל אחד ואחד מישראל חייב לומר: מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב' - 'ואינו מובן: וכי יעלה זאת על דעת בני אדם שיעלו למדרגת האבות?! ונראה שרצונו לומר 'מתי יגיעו' - שיהיה רק נגיעה למעשה אבות, ולא שיהיה כאבות העולם, רק שמעשי יהיו נוגעים למעשה אבות. וזה שאמר: מתי יגיעו, ולא אמר: מתי יהיו מעשי כמעשה אבותי'.

14. זו לשון המדרש שם: בא אליהוא ואמר: "שדי לא מצאנוהו שגיא

שניתנו להם מן השמים. וכך אמר ר' זושא מאניפולי זיע"א: 'אם ישאלוני בעולם האמת למה לא הייתי כמשה רבינו, אדע מה להשיב. אולם אם ישאלוני למה לא הייתי זושא, יסתתמו טענותי...'

עתה נמשיך לבאר כיצד הושגה המעלה השנייה - **החכמה...**

עם ישראל שבויים

וכל זה לגלות לנו, שבזמן שעם ישראל ירדו למצרים, המזל שלה היה מחייב באותו זמן דעבד הנכנס בה מוצא פתח פתוח להיכנס ולהשתעבד שם, אבל פתח היציאה סתום לפניו, דאין לו פתח פתוח לצאת! כי שם העבד לא ירים ראש לצאת לחירות!¹⁶

ומכיון שהמזל שלהם גרם באותה עת ששום עבד לא יוכל לברוח, לכן הם הצליחו לבנות את כל המערך שלהם עם כישופים קשים מאוד, עם כחות של טומאה רעים מאוד.

הרבה עבדים ניסו לברוח. בלילות חסרי ירח, הם התגנבו בלאט,

לאחר אריכות ימים הקב"ה לא ישאל שום אדם מדוע לא עבד אותו באותו כח שעבדו אותו האבות הקדושים, אולם בוודאי שהוא ישאל אותו מדוע לא עבד אותו בכל הכח והיכולת שניתנו לו מן השמים, כשם שהאבות הקדושים עבדו אותו בכל הכח והיכולת

בשנת ב' אלפים רל"ח לבריאת העולם הגיע יעקב אבינו עם כל צאצאיו לפתחה של ארץ מצרים. **השומרים** פתחו את דלתות הארץ בקלילות, והם נכנסו לשם. הכניסה היתה פשוטה אולם היציאה משם, בכלל לא...

וכתב הגה"ק רבי יוסף חיים זיע"א:¹⁵ בזמן גלות מצרים נקראה הארץ 'מצרים' מ' ראשונה היא מ' פתוחה, וה'מ' האחרונה היא מ' סופית - מ' סתומה.

ואילו בזמן הגאולה נקראה הארץ 'מצרימה' - האות הסתומה נעלמה, ובמקומה יש בסופה את האות ה' שיש בה שני פתחים.

מעין החכמה

16. **מכילתא** דרבי שמעון בר יוחאי (שמות יח, יא) והובא ברש"י (שמות יח, ט).

15. **עוד** יוסף חי - דרושים (פרשת בשלח ד"ה ימה זאת עשינו).

פרשת וארא - איך נצליח 'לתקוע' אותם?!

העבד, היה מתעלף במקום, ובבוקר היו מוצאים אותו ומחזירים אותו לעבודה...

ובאמת לא היו כלבים... לא דובים ולא יער, הכל היה כישופים.

כך היה מצב הארץ בשעה שהגיעו עם ישראל למצרים, והתיישבו בה. ופרעה שראה שמזלו גובר החליט להפוך את עם ישראל לעבדים...

חבושים בכובע גרב, על קצות האצבעות, לעבר חור נסתר בחומה. לילה שקט חסר קול, העבד מתקרב ורק הלמות לבו נשמעים, ופתאום...

התנפלו עליו זאבים, כלבים, אריות, דובים, מרומי החומה השתלשלו נחשים ולשונם נוטפת ארס... ובין רגליו הסתובבו עקרבים צהובים ונדלים ארסיים...

איך נצליח 'לתקוע' אותם?!

וחכמתם מתבטאת בכך שהם יודעים את יסוד היסודות!

הנה יסוד היסודות ועיקר העיקרים בעבודת ה' יתברך הוא האמונה הפשוטה, בלי שום התחכמות וערמימות!

ובני יעקב שהיו במצרים היו מלאים אמונה טהורה, ומצאנו שבשעת פטירתו של יעקב, אמרו: 'שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד'.¹⁸

פרעה מלך מצרים אסף את יועציו ואמר להם: "הֲנֵה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. הֲבֵה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֶף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ" (שמות א, ט-י).

וביאר הגאון רבי אלתר יצחק אייזיק וינברגר (בית יצחק ח"א עמוד קיג) וזתו"ד: עם ישראל נקראו חכמים, שכך נאמר עליהם: "עִם חָכִים וְנִבּוֹן הַגּוֹי הַגְּדוֹל הַזֶּה" (דברים ד, ו).¹⁷

מעין החכמה

18. כמובא בגמרא (פסחים נו.) וז"ל: "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם" (בראשית מט, א) - ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו

17. וזה לשון המדרש (קהלת רבה פרשה ז אות לח): "הַחֲכָמָה תִּעַז לְחָכָם" (קהלת ז, יט) - אלו ישראל! שנאמר: "רק עם חכם ונבון" (דברים ד, ו)....

מסילות אל הנפש

פרשת וארא - איך נצליה 'לתקוע' אותם?!

אותם לחלקו, שהרי הקב"ה מחפש שלש מעלות, והמעלה השניה היא החכמה. **והחכמה היא האמונה!**

ועל ידי שנחדיר בלבותם ערמוניות וחכמה שלא יאמינו בה' יתברך אמונה פשוטה ותמימה, 'נתקע' אותם אצלנו לנצח...

וזה לשון רבי אהרן ראטה (שם): והחכמה היא האמונה, ששרשה ועיקרה בחכמה תלויה כמובא בספרי החכמה.¹⁹

ופרעה הרשע, הפסיד במערכה, כרגיל...

והעידו על עצמם שהאמונה פועמת בלבם בשלימות - כבלבו של אביהם יעקב.

והנה הרשעים בכל הדורות רוצים לערער אמונה הפשוטה שמושרשת בלבות בני ישראל...

וגם פרעה הרשע רצה להפסיק את ישראל מאמונה הטהורה ומדביקותם בה' יתברך. לכן אמר לעמו: 'הִבֵּה נְתַתְּכֶמָּה לִי', היינו שנהפוך אותם לחכמים, שיבלבלו מוחם בשכליות וחקירות, ולא יאמינו אמונה פשוטה בה'...

ובכך נרויח שהם לא יהיו ראויים שהקב"ה יקח

מעין החכמה

בארצות הרוחקות מכאן, תור וחפש אחרי אוצרות חכמה ודעת, פרי הגיגי חכמי קדם, למד אותם, ואחר כך למד אותי.

היועץ יצא לדרך...

תשע שנים עברו עליו בנידודיו, ארצות הרבה תִּגְר, חכמה רבה למד.

ואז, שב והתייצב בפני המלך מוכן למלאות את חלקה השני של המשימה.

התנצל המלך ואמר: לפני תשע שנים עוד היה באפשרותי להקציב זמן ללימודים, אבל מאז, עברו הרבה מים בירדן, ועסקי הממלכה התרחבו והשתכללו, שטחים חדשים נוספו, מדינות נכבשו, והעול גדול עלי.

שכינה. אמר: שמה חס ושלוש יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשיו. אמרו לו בניו: שמע ישראל, ה' אלהינו ה' אחד. אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד - כך אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

19. סיפר הגאון רבי מאיר שלום ולך שליט"א (יוסף דעת - הגדה של פסח עמוד 80) וז"ל: אבותינו סיפרו לנו על אודות מלך אוהב חכמה ודעת, שקרא ליועצו הזקן ואמר לו:

נכספה וגם כלתה נפשי להחכים ולדעת. מבקש אני ממך, לך הסתובב

פרשת וארא - איך נצליח 'לתקוע' אותם?!

ירדו מהסוסים והלכו בין התלמים. גחנו הסוסים, והחלו ללחך את פלומות הירק בשדה.

עמד המלך ושאר מלא ראותיו אויר צח, התענג על הרוח הקלילה ועל מרבד הירק מתחת לרגליו.

שאל היועץ: אמור נא לי, מלכי, איזה ירק גדל בשדה זה?

הביט המלך ומשך בכתפיו. בשדות אחרים ראה עגבניות וקישואים ושאר ירקות, ואילו כאן - פלומות ירק, ותו לא. באמת, מהו ירק זה, מה שמו ומה טיבו?

גחן היועץ, חפר בידיו בקרקע, משך בחוזקה - ועקר גזר ענק, כתום...

הביט בו המלך, חיכה להסבר.

אמר היועץ: הנה, כזאת היא החכמה, מונחת היא לפנינו, 'מתחת לרגלנו', ואין אנו שמים לב, איננו גוחנים לחשון אותה ולהוציאה לאור עולם!

מעטים הם היודעים להסיק מן העלים החיצונים, שתחתיהם מסתתר פרי נפלא. מעטים יותר הם אלו הגוחנים לחפור, לעמול ולהפיק את הפרי, אבל - אדוני המלך - הבט נא: סוסים אוכלים בכל פה, זוללים הם את... העלים, ובטוחים שבכך מצו את הפרי....

וכך נראים בני העולם - כמו סוסים - תרים ומחפשים אחרי הדברים הנראים לעין, ומתעלמים מהקב"ה המסובב כל הסיבות, המניע והמוליך את הכל!

בשיחה שמסר הגה"צ רבי שלום שבדרון זיע"א אמר את הדברים הבאים

אבקש ממך, תמצת לי את כל החכמה שלמדת במשפט אחד!

אדוני המלך - השתחוה היועץ ואמר - משפט אחד?! זה יותר מדאי... אמצא חן בעיני אדוני, ואתמצת הכל במילה אחת.

השתאה המלך, והיועץ אמר: גזר.

ולא יסף.

גזר?! תמה המלך.

השתחוה היועץ ושאל: כלום ראית מימך, אדני המלך, שדה גזר בעונתו?

לא, הודה המלך, רק את הירק אני מכיר, כשהוא מוגש לשולחני ומעטר כל סעודה - חי, כבוש ומבושל, מרהיב עין בצבעו ומשמח חך בטעמו.

אם כן, אמר היועץ, אבקש מהמלך להתלוות אלי, ולראות את שדה הגזר פורח בהדר הטבע. שם יבין את כל החכמה כולה ברגע אחד.

התעוררה סקרנותו של המלך לשמע הדברים הסתומים, והורה לאסור את המרכבה. התערב היועץ ואמר: לגלי המרכבה ישקעו בתלמי השדות, מוטב לרכוב על סוס.

הודה המלך לדבריו והורה לחבוש את הסוסים.

יצאו מחוץ לעיר, ונהנו מזיוו של עולם. שמש פז האירה שדות ירק פורחים, שבהם גדלו ירקות שונים. רכבו בין החלקות, והיועץ אמר: יום נאה כל כך, כדאי ללכת ברגל, לטייל מעט.

מים רבים לא יוכלו לאמונה

”וַיֵּאָמֶן הָעָם! וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקֵד הִ' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִי רָאָה

משה רבינו התגלה לעם ישראל,²⁰ ובישר להם: הגיע עת הפקידה!

מעין החכמה

צועדת אחר־כך פנימה לתוך ירושלים, רח"ל. וכך, יום יום שעות ארוכות. הנהגים אהבו להציץ מהחלונות ולחייך למראהו של אותו מסכן... משוגע כדבעי! עם 'דיפלומה'.

כך, ממש כך, נראה **האדם** שנים רבות, עומד לו האיש ה'לא משוגע' ומדמה לעצמו - אני מנווט, אני מנהיג: הילדים חולים האבא צועק סע! לוקח אקמול נותן לתוך פיו, והחום הולך לו, הוא בטוח שהוא מרפא את ילדיו...

במהלך חיים ארוכים אנו משוכנעים שהבית הפרטי שלנו מנווט על ידינו!

הקב"ה, מנהיג את העולם בכל עת, נותן אור ירוק, שהאקמול יפעל את פעולתו. הבריאות נוסעת, החיים זורמים, הפרנסה מגיעה בדרכים נפלאות, אלפי פרטים אצים להם בקלחת הפרטית, והאיש רק עומד ועושה עם היד - סע! סע!... אך בטיפשותו מחייך לעצמו ובטוח במאה אחוזים **שהכל זה הוא**.

גם לנו מותר לעמוד יחד ולשמח אנשים בכניסה לירושלים - מחייך רבי שלום חיוך עגום...

20. משה רבינו התגלה בגיל שמונים, ועד אז הספיק לעבור הרבה, להתחתן עם בת יתרו כהן מדין, ולהוליד שני בנים. ובענין זה מסופר:

(קול חוצב עמוד 79) וז"ל: אני רוצה להגיד לעצמנו עוד פרט חשוב בחיי היום יום של הבית - אמר רבי שלום. אדם חושב שהוא מנהיג את הבית, את אשתו, את הילדים ואת עצמו, והוא שוכח מהקב"ה!

אמשול לכם משל מתוך מעשה שהיה...

בגשם עם מטריה, בשמש עם מצחיה. עמד לו האיש בכניסה לעיר, הרבה אנשים יכולים עוד להיזכר בו ולחייך, חסר דעת מפורסם, שעמד תקופה ארוכה בכניסה למטרופולין ירושלים.

סע! סע! סע!

האיש היה עומד לו ומסמן בידו הגדולה לרבות מכוניות הנכנסות לירושלימה - סע! הוא נענע בידו: קדימה, קדימה! סע! כך הקפיד לעמוד שעות על גבי שעות ולהתמלא בקורת רוח נהדרת: כולם הרי נוסעים בגללי - אני פוקד עליהם, והם נוסעים... הפלא ופלא.

כשהרמזור אדום האיש השתק, המתין בסבלנות, ומיד כשהירוק נראה לעיניים, נופף שוב בצהלה: קדימה! סע! סע!... היהודי חש כשוטר תנועה וכמי שמנווט קדימה את כל המערכת הענקית המתגלגלת לתוך ירושלים.

אה? איזה שהוא חסרון קטנטן במוח, ומיד אתה משוכנע שכל תל אביב

פרעה על הילדים הקטנים (שטבע בני אדם הוא לוותר על הכל ובלבד שחיו לא יוזקו צאצאיהם ובמיוחד ילדים קטנים). ועל אף היותם נאנקים ונדכאים בגלות הקשה של מצרים, האמינו בני ישראל באמונה פשוטה בבשורת הגאולה של משה רבינו, שהקב"ה יגאלם ויוציאם מהגלות.

אמונה פשוטה זו שלמעלה מטעם ודעת, עוררה גם למעלה את האהבה העצמית שלמעלה מטעם ודעת, אף שעל פי שכל היה מקום לטענה: 'מה נשתנו אלו מאלו'.

אבל על ידי אמונת בני ישראל התגלתה האהבה העצמית של הקב"ה לישראל...

ראה הקב"ה את האמונה, ואמר: את המעלה השניה - **החכמה** - קיבלתי. ועתה נמשיך להשיג את המעלה השלישית, **היופי...**

יופיים של עם ישראל

כשהגיעה עת הגאולה התגלה הקב"ה לעם ישראל... וכך מתואר מה שהיה

את עֲנִיִּים, וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ" (שמות ד, לא).

ואמרו במדרש (ילקוט שמעוני שמות רמז רמ) וז"ל: **אתה מוצא שלא נגאלו אבותינו ממצרים אלא בזכות אמונה שהאמינו! שנאמר: 'ויאמן העם'.**

וזה לשון הגה"ק רבי מנחם מנדל מליובאוויטש: ²¹ אמונה בכלל היא למעלה משכל, ובפרט אמונת בני ישראל בגאולה, בהיותם בגלות מצרים.

שכן על פי טבע לא היתה אפשרות שבני ישראל יוכלו להגאל ממצרים, שהרי לא היה עבד יכול לברוח ממצרים' - וכל שכן ששים ריבוא. ובנוסף לכך, נקל לשער כיצד שבורים היו בני ישראל מקושי הגלות והשעבוד בכללו, וביותר הדכאון והיסורים שגרמה גזירת

יחזקאל הנביא גילה לנו כיצד עם ישראל זכו ליופיים.

מעין החכמה

ענהו המהר"ל: את משה אין אנו מזכירים, משום שחותנו כומר היה... (חיוב של תורה עמוד ס, לגאון רבי יהודה גרינשפן).

21. ילקוט משיח וגאולה (חלק יד עמוד 411).

כומר אחד הקשה למהר"ל מפראג: מדוע בתפילותיכם מזכירים אתם את אברהם יצחק ויעקב, ואין אתם מזכירים את משה, אשר נתן לכם את התורה?

את מהות האדם, אם הוא שוטר, חיל, פועל עבודה, יהודי, איש או אשה...

כך המצוות, שהן לבושי הנשמה, מגלות ומבטאות את מהותה של הנשמה שהיא כולה השתוקקות לבורא יתברך.

וכאשר הגיעו עם ישראל למרגלות הר סיני ואמרו: "כל אשר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שמות כד, ז) - אנחנו מקבלים עלינו ועל זרענו את עול מלכותו יתברך שמו בכל מיני זמנים, בין בטוב בין בצר, ובין שהעבודה תגיע בקלות בין בתכלית הכבוד, אנו מקבלים עלינו לשמור ולעשות את כל מצוותיו יתברך.

ראה הקב"ה את קבלת העול של עם ישראל, ואמר: עתה קיבלתי את המעלה השלישית והאחרונה - **היופי!**²²

ועתה הגיע הזמן ליצירת קשר האירוסין...

שם: וְאַרְחֻצֶּךָ בְּמַיִם וְאַשְׁטָף דְּמִיָּךְ מֵעֲלֶיךָ וְאַסְכֶּךָ בְּשֶׁמֶן. וְאַלְבִּישְׁךָ רִקְמָה וְאַנְעִלְךָ תַּחֲשׁ וְאַחְבֹּשְׁךָ בְּשֵׁשׁ וְאַכְסָף מְשִׁי... וְתַעֲדֵי זָהָב וְכֶסֶף וּמַלְבוּשֶׁיךָ שֵׁשׁ וּמְשִׁי וְרִקְמָה... וַיֵּצֵא לָךְ שֵׁם בְּגוֹיִם **בְּיַפְיָךְ**" (יחזקאל טז, ט-יד)...

וכתב הגאון רבי אברהם צבי קלוגער (אותך אבקש עמוד 197) וז"ל:

המלבושים והתכשיטים הם משל לתורה ומצוות. חז"ל אומרים (ילקוט שמעוני, שיר השירים רמז תתקפ"ח) שכשם שכלה מתקשטת בכ"ד קישוטים, כך תלמיד חכם צריך להיות בקי בכ"ד ספרי התנ"ך. **התורה והמצוות הם הקישוטים שה' יתברך נתן לישראל כדי שיתקשטו בהם לכבודו, ככלה המתקשטת לפני בעלה.**

כשם שיש לנו בגוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כך יש לנו רמ"ח ושס"ה כחות ומדות שונים, שהם אברי הנשמה. מצוות התורה הן הלבושים של הנשמה. כמו שבגדי הגוף מגלים

מעין החכמה

בעלי רוצה לגרשני בטענה שאני אשה מכוערת! **ורבי** ישראל אמר לה: אולי הוא טוען טענת אמת?

רבי! צעקה האשה בהתרגשות, שהתחנתי עמו הייתי אשה יפה ומכובדת,

22. על דלת חדרו של הגה"ק רבי ישראל - המגיד מקוזניץ - עמדה אשה ובכתה. בכיה גרם לשומעים להזיל דמעה בסתר...

מה רצונך? פנה אליה רבי ישראל ושאל.

אירוסי כנסת ישראל

מיני סיבות, שתי המעלות האחרות שהם חכמה ויופי, היחוס לא יתבטל לעולם שהרי הוא דבר נצחי וקיים, לכן המלך כשכועס על ארוסתו אי אפשר לו לגרשה ולהרחיקה, כי הגם שנאבד ממנה החן והחכמה, אבל מפני מעלת גודל היחוס מוכרח להחזיקה ולקיימה.

וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי בְצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט וּבְרַחֲמִים -
כנגד מעלת היופי. כי כאשר עם ישראל מקיים תורה ומצוות, אזי הם מתלבשין בלבושין דנהורין, ויופיים וזיוום מבהיק בכל העולמות, ואזי אפילו מדת 'הצדק והמשפט' משפיעה 'חסד ורחמים'.

וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי בְּאִמוּנָה וַיְדַעַתְּ אֶת ה' -
כנגד מעלת החכמה. והמעלה הזאת היא המעלה הגדולה

הושע הנביא גילה מה קרה באותה שעה, וכך גילה: הקב"ה התגלה לעם ישראל ואמר להם: הגיעה עת האירוסין!

וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם, וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי בְצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט וּבְרַחֲמִים, וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי בְּאִמוּנָה וַיְדַעַתְּ אֶת ה' (הושע ב, כא-כב).

וכתב הגה"ק רבי אהרן ראטה (שם) וזתו"ד: הנה בפסוק מוזכר שלש פעמים הפועל וְאִרְשֶׁתִּיךָ, וזה נאמר כנגד ג' המעלות שזכו להם עם ישראל.

וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם - כנגד מעלת היחוס. והטעם שנאמר **וְאִרְשֶׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם -** כי בזכות המעלה הזאת לא יתבטלו האירוסין לעולם! כי גם אם חלילה יתמעטו, מכל

מעין החכמה

מר, ויאמר: רבנו של עולם! זכור וראה את האשה הזאת, וזכור נא גם את כנסת ישראל, כשארסת אותנו בחופת הר סיני ואמרנו נעשה ונשמע, היינו בעיניך כאשה הכי יפה שבעולם, ופרשת את הוד שכינתך עלינו, ומה פתאום קרוב לאלפיים שנה, אנחנו נדמינו 'כאשה כעורה', ושחורה ופרשת ממנו?

ורבי ישראל התעלף... (ילקוט אברך, שנת תשנ"ה עמוד שכ).

ומסרתי עצמי למענו, בבישולים וכביסות, בנקיונות וגיהוצים... בכל לבי דאגתי לשלומי ויחלתי להצלחתו...

ועתה, שאבדתי את יופיי, בגלל מה שעשיתי למענו, הוא רוצה לגרשני?!

רבי ישראל השיב: אני אתפלל לה' יתברך ששייב את לב בעלך אליך.

לאחר שהלכה מיד תקף את רבי ישראל חיל ורעדה, והחל להתייפח בקול

והאמונה הוא הדעת האמיתי, כמו שכתוב: "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לִבְבְּךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד" (דברים ה, לט) וכתבי: "אַתָּה הָרֵאָתָ לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ" (שם פסוק לה). ונראה מזה כי עיקר הדעת תלוי באמונה, כי על ידי זה יודעים האיך לכבד אותו יתברך, ולכן כתיב 'וְאַרְשִׁתֶּיךָ לִי בְּאַמוֹנָה', כי על ידי זה 'וַיִּדְעַתְּ אֶת ה', ולכן כתיב זה באחרונה כי אחרון אחרון חביב.

העולה על הכל, כי בחכמה מתענג המלך ביותר, לכן הזכיר במעלה זו: 'וארשתיך לי באמונה', שהיא עיקר החכמה כנ"ל. והמשיך באמירת הטעם: 'וידעת את ה', כשהרי גם אם יש למלכה יחוס ויש לה מעשים, אם אין בה חכמה לא תדע לתאר גדולת ושבח המלך ולא תוכל ליתן לו כבוד כיאות לו, מה שאין כן מלכה שיש לה דעת, היא יודעת לתאר גדולת המלך.

לכן אמר במעלה השלישית 'וְאַרְשִׁתֶּיךָ לִי בְּאַמוֹנָה' ואמר את הטעם כי על ידי זה 'וַיִּדְעַתְּ אֶת ה'

טבעת האירוסין - תרי"ג מצוות

ואף שאנחנו רחוקים מהקב"ה, בכל זאת, מכיון שאנחנו מחוייבים לקיים את מצוותיו, אנו נחשבים 'שלו'! **ונפל** על פתח הדלת ונכנס לדביקות... **ואבא** מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א ביאר זאת כך: 'מצוה' היא מלשון צוותא וחיבור. היינו שעל ידי קיום המצוות נעשה צוותא וחיבור של האדם שמקיים המצוה עם הקב"ה מצוה המצוות.

פעם אחת יצא הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי מחדרו,²³ ושמע את אשתו אומרת לחברותיה שעמדו לידה: 'שלי אומרי, כלומר 'בעלי אומרי'.²⁴

רבי שניאור זלמן נעמד במקום... בסך הכל קידשתי אותה בטבעת אחת, ובכך נהפכתי להיות 'שלה'!

הקב"ה שקידש אותנו בתרי"ג טבעות - תרי"ג מצוות - בוודאי שאנחנו נחשבים 'שלו'!

מעין החכמה

23. היום יום המבואר (כ"ג שבט).

24. השימוש בלשון 'שלי' הוא מתוך הכבוד שחשה כלפיו, ולכן לא אמרה את שמו.

עמוקים. בכללות ענין המצוות זה ענין של צינורות שפע והמשכה, והם מהווים חיבור ישיר בין האדם לבין השורש למעלה. ככל שאדם יזכה ויהיה זהיר יותר בקיום המצוות, ככה גם שערי השמים פתוחים לו כנגד.

כל מצוה מהוה צינור, צינור של שפע. צינור של שפע גם גשמי וגם רוחני. אלא שהמצוה עצמה, בשביל להשיג את השלימות שלה, צריך להשלים את זה בחמשה חלקים. כל מצוה נחלקת לחמשה חלקים. מעשה של המצוה, דיבור, כוונה, מחשבה, ורעותא דליבא.

מה מחבר בין האדם לה' יתברך, מה מחבר בין האדם לשורש שלו למעלה, מה מחבר בין האדם למזל העליון - זה קיום המצוות שלו. אומר המהרח"ו - יש מזל נשמה, יש מזל רוח, ויש מזל נפש.

וכמו שמצאנו בכמה תפילות שמוזכר בהם המילים: 'מהמזל העליון'. מה זה מזל העליון. המזל הזה עצמו מתחלק לכמה חלקים.

יש מזל נשמה. זה בחינה מאוד גבוהה. יש בחינה קצת פחות - מזל רוח, ויש מזל נפש. יש כאן דברים קצת

מהי מצוה שלימה?

ונשמה, ואם יזכה יוכל להשיג אף חיה שהיא נשמה לנשמה ויזכה שתגיע לו הארה גם מיחידה.

והנה האדם קונה את הנפש ולא בשלימות, אמנם אם יעסוק גם במעשים טובים יקנה נפש בשלימות, ואחר כך כדי להשיג הרוח צריך להוסיף קדושה על קדושה, והשתדלות יותר מן הראשון, ואז משיג את חלק הרוח, ואחר כך טהור ידים יוסף אומץ להתאמץ בקדושה יתירה

ה' יתברך ברחמיו הרבים זיכה אותנו לכתוב סדרת ספרים על השולחן ערוך הנקראת 'חלב הארץ', ושם (ח"ב עמוד ז) כתבנו כך:

כתב הגה"ק רבי יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו הבהיר מחשוף הלבן²⁵ וזה לשונו: והנה התדבקות האדם בשכינה **צריך קדושה אחר קדושה, וטהרה אחר טהרה, יום אחר יום, ובכל יום יוסיף על היום שעבר, כדי שבזה יוכל לקנות נפש רוח**

מעין החכמה

25. פרשת לך-לך עה"פ "ויאמר... במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו, ח),
הארץ" (במדבר יג, יח).

פרשת שלח-לך עה"פ "וראיתם את

מאי דכתיב: "זאת תורת החטאת" (ויקרא ו, יח) ו"זאת תורת האשם" (שם ז, א), כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם.

כוונה

הכוונה היא בלב, שישים אל לבו בעת עשייתה שהוא עושה לשם מצוה, כדי לצאת ידי חובה שציונו בוראנו יתברך, ולא כמתעסק בעלמא, ונראה דרבינו האריז"ל סבירא ליה כמאן דאמר 'מצוות צריכות כוונה' כפסק מר"ן הקדוש בשולחנו הטהור (או"ח סימן ס סעיף ד. ועיין בבית יוסף בסימן תקפט אותיות ח-ט), וכל שכן במצוות התלויות בדיבור, כגון: קריאת שמע, תפילה, ספירת העומר, וכיוצא.

מחשבה

המחשבה היא במוח, וכמו שכתב רבינו האריז"ל הקדוש זלה"ה (בריש שער המצוות בהקדמה), וזה לשונו: גם העושה מצוה אין די לו עשייתה לבד, אלא צריך שיקיים מה שאמרו רבותינו זלה"ה שיכוין בעשייתה שהוא עושה אותה לשם עושיהן שהוא השם יתברך שצוהו על כך, עיין שם. ולא יעלה על דעתו שום מחשבת פיגול משום פניה שתהיה, ולא לשום קיבול שכר, לא בזה ולא בבא, אלא לעשות רצון בוראו שצוהו על כך.

הרבה, כדי להשיג הנשמה, ואחר כך השתדלות וקדושה יתירה כדי להשיג חיה, והארה מן היחידה, עכ"ל.

אולם כדי שהמצוות שמקיים האדם יהיו בשלימות, נדרש ממנו להשלים קיומן בבחינת המעשה, דיבור, כוונה, מחשבה, ורעותא דליבא, שהם חמשה תנאים לקיום כל מצוה בשלימות.

וכמו שכתב עטרת ראשינו הגאון הקדוש רבינו שמעון אגסי זלה"ה בספרו הבהיר בני אהרון (פירוש על שער הגלגולים לרבינו האריז"ל זלה"ה, הקדמה יא אות מה), וזה תוכן דבריו: כדי שכל מצוה ומצוה שעושה האדם תהיה בשלימות צריך לזה חמשה תנאים ואלו הן: א. מעשה, ב. דיבור, ג. כוונה, ד. מחשבה, ה. רעותא דליבא. וזה ביאור עניינם אחד לאחד.

מעשה

הוא קיום המצוה בפועל ממש כמו לבישת ציצית, והנחת תפילין, ישיבת סוכה, נטילת לולב, וכיוצא.

דיבור

הוא קריאת הפרשה של כל אותה המצוה, ולימוד הלכותיה במשנה ובגמרא, ובפוסקים, על דרך מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא (מנחות קי.): אמר רבי יצחק,

רעותא דליבא

רעותא דליבא כשמו כן הוא, שהוא רצון הלב והחשק והשמחה, יותר מאילו הרויח אלפי זהב וכסף לפי שזכה להשלים רצון בוראו, ולעשות נחת רוח לפניו יתברך.

וכשמקיים את המצוות בחמשה תנאים אלו, תהיה מצותו שלימה ותמה, רצויה ומקובלת

לפניו יתברך, ואותו חלק נפשו המיוחס למצוה ההיא יתוקן בחמש בחינות נרנח"י הפרטיים שלו. שהם כנגד חמשה פרצופים, אריך אנפין, אבא, אימא, זעיר אנפין, ונוקבא, שבו תיקון אמיתי גמור ושלם, וכמבואר במתיקות רבה ובטוב טעם ודעת לעיל... עיי"ש ב'חלב הארץ', ויתקיים בכס "ואכלו את חלב הארץ" (בראשית מה, יח).

האמונה - מתנה מה'

מלך המשיח אז יהיו הנישואין העקרין, וכמו שנאמר:

"פי בעלך עשך ה' צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא. פי כאשה עזובה ועצובת רוח קראך ה' ואשת נעורים פי תמאס אמר אלהיך. פרגע קטן עזבתך וברחמים גדלים אקבצך" (ישעיה נד, ה-ז)...

ואמרו במדרש שהגאולה העתידה תהיה רק בזכות האמונה!

וזה לשון המדרש (ילקוט שמעוני הושע רמז תקיט): "וארשתיך לי באמונה" (הושע ב, כב) - אתה מוצא שאין הגלויות מתכנסות אלא בשכר אמונה! וכן הוא אומר: "אתי מלבנון פלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמונה" (שיר השירים ד, ח).

ובמעמד הר סיני התקיימה החופה של הקב"ה עם ישראל. וכך אמרו בגמרא הקדושה (כתובות ז): נוסח ברכת האירוסין כך:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו על העריות ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקידושין ברוך אתה ה' **מקדש ישראל על ידי חופה וקידושין.**

והנישואין של הקב"ה עם עם ישראל התרחשו בהר סיני.

וכתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א (שומר אמונים, דרוש הגאולה פרק ד) וזתו"ד: במעמד הר סיני לא היו נישואין גמורין מפני שבמהלך הנישואין חטאו בחטא העגל. אבל לעתיד לבוא כשיתגלה

הר סיני הפקיד הקב"ה ביד ישראל את האמונה בו יתברך. ועל זה שיבח ישעיה הנביא ואמר: "ה' אֱלֹקֵי אֶתָּה אֲרוֹמְמֶךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עֲשִׂיתָ פְּלֵא עֲצוֹת מְרַחֵק אֲמוֹנָה אִמָּן" (ישעיה כה, א).

ומכיון שזכינו וקיבלנו במתנה את האמונה עלינו לדאוג שלא לאבדה, חלילה.

וגדולה האמונה לפני מי שאמר והיה העולם, שבשכר האמונה שהאמינו ישראל שרתה עליהם רוח הקודש ואמרו שירה....

ומכיון שהגאולה תהיה בזכות האמונה, העניק הקב"ה לכל יהודי ויהודי את האמונה במתנה! וכך אמרו במדרש²⁶ במעמד

לשוחח עם שיכור

התלונן הנהג בפני השוטרים ואמר: רגע, קודם תישרו את הכביש, אחר כך אני אסע...

השומעים חייכו. והשוטרים הבינו מיד את עוצם שכרותו. אותו 'פיקח' בטוח שהוא בסדר, המוח שלו ישר, אלא שהכביש עקום... כך זה גם באמונה.

האמונה היא ישרה ופשוטה, אך הראש לא ישר.

אין דבר קל יותר מלהסביר אמונה. רק, שהאדם השומע לא יהיה שיכור.

כלומר ששכלו לא יהיה הפוך...

בשיחה שמסר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זיע"א אמר, וז"ל:²⁷ כידוע שהגויים אוהבים לשתות, ובפולניה הלא היו הרבה שיכורים. הם נתנו הרבה עבודה למשטרה הפולנית, היא עבדה קשה בכבישים לעקוב אחרי נהגים שיכורים. איך בדקו לדעת האם הנהג שתפסו באמת שיכור? זכורני מילדותי שסיפרו, כי השוטרים היו מובילים את העגלה או המכוננית לחצר בית המשטרה, שם היה סלול כביש צר, והורו לנהג החשוד - סע! אם נסע ישר ניחא, אך אם נסע לא ישר, הייתה זו הוכחה בעליל שהינו שיכור. והנה, פעם הביאו נהג שכזה ואמרו לו: סע!

מעין החכמה

27. להגיד (בראשית עמוד 172, לגאון רבי יעקב אריה אריאל שליט"א).

26. אותיות דרבי עקיבא (אות א ד"ה אמר הקב"ה אימונת).

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

שכל יהודי שנראה לעת עתה רחוק מאוד משמירת התורה ומצוותיה, הלא הוא ענף ונצר למשפחה קדושה מדורות שעברו, ולמעלה בקודש - הלא צאצא הוא של האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ו**בוודאי שוכנת בקרבו נשמה קדושה ואין להתייאש ממנו חלילה**, אלא רק להוסיף ולקרב אותו בסבלנות רבה, עד שתתעורר בקרבו קדושת אבותיו הקדושים.

ד. עם ישראל נקראו חכמים. וחכמתם מתבטאת בכך שהם יודעים את יסוד היסודות! **שהיא האמונה הפשוטה**, בלי שום התחכמות וערמומיות! והיא היסוד והעיקר בעבודת ה' יתברך. אך לצערנו הרשעים בכל הדורות רוצים לערער את יסוד האמונה הפשוטה שמושרשת בלבבות בני ישראל. ותפקידו של כל יהודי הוא **להשאר באמונתו הפשוטה והתמימה** ואתה לצעוד הלאה בעבודת ה' שלו.

ה. ולכן כאמור עלינו לדעת ולהבין כי בכל יהודי ולא משנה באיזו מדרגה הוא נמצא, **מסתתרת אצלו אמונה עצומה בה' יתברך**, שאפילו הוא בעצמו אינו מודע אליה כל כך. ומעצם היותו יהודי בנו של אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא אוהב את הקב"ה מעומק לבו, וחפץ לדבוק בו ובתורתו, **אלא שהיצר הרע הוא זה שמבלבל ומטעה אותו**, ומכניס בלבו רוח שטות ומפתה אותו לעבור על רצון הבורא, **אך אין זה רצונו האמיתי כלל**. ולכן בכל יהודי יש

א. הקב"ה ברא את עולמו באופן שיהיה לאדם בחירה, משום שבבריאת העולם צמצם הקב"ה את עצמו כביכול והסתיר את אורו יתברך בעולם ומשם נבראו כל האמונות הכוזבות וכל הכפירות והאפיקורסות. **אך האמת לאמיתה היא שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל!** וגם בתוך כל החושך והבלבול יש אלקות! ואם יזכה האדם וילך בדרך האמת - כך יגלה את אמיתתו יתברך בתוך כל החושך והאפילה. ואם ירשיע חלילה - יכול לכפור בכל. וזהו הענין של כח הבחירה הניתן לאדם.

ב. כל אחד ואחד מישראל חייב לומר: מתי גיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב. כלומר שכל אחד ואחד מעם ישראל מוטלת עליו חובה לזכור מאיזה שורש רם ונישא נחצבה נשמתו - שורש אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שמסרו את נפשם לפרסם ולקדש את שמו של הקב"ה בעולם, והיו מרכבה לשכינה הקדושה. ולכן החובה על כל אחד היא לשאוף להגיע למעשי אבותינו הקדושים. **וגם אם דבר זה נראה כבלתי אפשרי בכל אופן צריכים אנו לדעת כי כשם שאבותינו עבדו את ה' בכל כחם כך אנו צריכים לעבוד את ה' בכל כחינו.**

ג. החובה המוטלת על כל מנהיגי וצדיקי הדור שבכל הדורות **שלא יתייאשו משום יהודי בעולם**, יהיה מצבו אשר יהיה, אלא ישתדלו להגביה ולרומם את מעלתו הרוחנית, משום

בשלימות, נדרש ממנו להשלים קיומן בבחינת המעשה, דיבור, כוונה, מחשבה, ורעותא דליבא, שהם ה' תנאים לקיום כל מצוה בשלימות.

מעשה - הוא קיום המצוה בפועל ממש כמו לבישת ציצית, והנחת תפילין, ישיבת סוכה, נטילת לולב, וכיוצא.

דיבור - הוא קריאת הפרשה של כל אותה המצוה, ולימוד הלכותיה במשנה ובגמרא, ובפוסקים.

כוונה - הכוונה היא בלב, שישים אל לבו בעת עשייתה שהוא עושה לשם מצוה, כדי לצאת ידי חובה שציונו בוראנו יתברך, ולא כמתעסק בעלמא.

מחשבה - המחשבה היא במוח, שיכוין בעשיית המצוה שהוא עושה אותה לשם עושיהן שהוא ה' יתברך שציוהו על כך. ולא יעלה על דעתו שום מחשבת פיגול משום פניה שתהיה, ולא לשום קיבול שכר, לא בזה ולא בבא, אלא לעשות רצון בוראו שציוהו על כך.

רעותא דליבא - רעותא דליבא כשמו כן הוא, שהוא רצון הלב והחשק והשמחה, יותר מאילו הרויח אלפי זהב וכסף לפי שזכה להשלים רצון בוראו, ולעשות נחת רוח לפניו יתברך.

וכשמקיים את המצוות בחמשה תנאים אלו, תהיה מצוותו שלימה ותמה, רצויה ומקובלת לפניו יתברך.

את הכח למסור נפש על קדושת שמו יתברך. ולכן אם רואים יהודי שרחוק מתורה ומצוות ואמונתו נראית 'כבויה' צריך לדעת שאין היא כבויה כלל וכלל אלא מספיק שמישהו **ינפח בו רוח של חיים לגלותה**. וגם מיהודים אלו יש להקב"ה רוב פאר והדר.

ו. האמונה היא למעלה מהשכל, ובפרט אמונת בני ישראל בגאולה, בהיותם בגלות. אמנם, בזכות האמונה יכולים לצאת מכל גלות ולא משנה עד כמה הקושי נראה גדול וכמה על פי דרך הטבע אין שום סיכוי ואפשרות להיגאל, הדבר אפשרי רק בזכות האמונה. שכן **אמונה פשוטה זו שלמעלה מטעם ודעת, מעוררת גם למעלה את האהבה העצמית שלמעלה מטעם ודעת**. ומכיון שהגאולה תהיה בזכות האמונה, העניק הקב"ה במעמד הר סיני לכל יהודי ויהודי את האמונה במתנה! ומכיון שזכינו וקבלנו במתנה את האמונה עלינו לדאוג שלא לאבדה, חלילה.

ז. **האמונה מתבטאת בקיום התרי"ג מצוות בפועל**. וזה עיקר היופי והפאר של עם ישראל כי התורה והמצוות הם הקישוטים שה' יתברך נתן לישראל כדי שיתקשטו בהם לכבודו, ככלה המתקשטת לפני בעלה. וכשם שיש לנו בגוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כך יש לנו רמ"ח ושס"ה כחות ומדות שונים, שהם אברי הנשמה. **ומצוות התורה הן הלבושים של הנשמה**.

ח. **מגודל אהבתו נתן לנו תרי"ג מצוות**. אולם כדי שהמצוות שמקיים האדם יהיו

”ענין שליח הוא למעשה ק"ם מה התמורה מאשר”

מוקדש לברכה והצלחה
של ידידינו היקרים והאהובים
אוהבי התורה ולומדיה

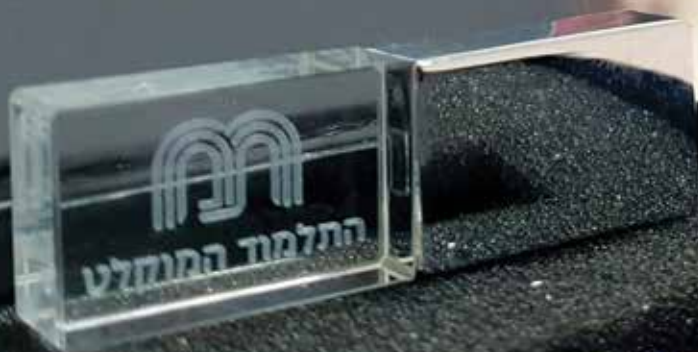
משפחת מרמלשטיין היקרים
ה"ה פריץ מנשה בן רבקה הי"ד
ומרת ציפורה צהובה בת ראשע תחי'
והילדים היקרים
הנה מוכל נהמה, היום הוד
ליאורה פריידא, יצחק יוסף ומאיה דהל.

זכות המצוה תגן בעדם ובעד כל אשר להם
ויצליחו בכל מעשי ידיהם וישפיע להם ה'
יתברך שפע טובה וברכה אושר ושמחה ונחת
יהודי חסידי מכל יוצאי חלציהם לאורך ימים
טובה ברכה ושמחה
אמן אמן.

המעוניינים להקדיש לברכה, לרפואה
ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריהם: 08-3740200

מוקדש
לעילוי נשמת המנורה-הטהורה
מון אמו"ר הקדוש
רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

בס"ד

לרגל תחילת מחזור 'הדף היומי':

לימוד כל הש"ס בהישג יד!

'התלמוד המוקלט'
מאת הרב שבתי סבתו

מוחדד השקפה
מיוחד!

- כחצי שעה לדף גמרא -

www.hameir-laarets.org.il
054-3964949 • 08-3740200

זמני שבת קודש

פרשת וארא
כ"ז טבת התש"פ

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:16	17:42	16:51	באר שבע
18:12	17:39	16:47	חל אביב
18:12	17:39	16:47	חיפה
18:18	17:43	16:51	אילת
18:17	17:43	16:31	ירושלים
		16:51	ירושלים 20 דק'

שיעורי השבוע

ספי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

כל יום | 4:30 'חובת התלמידים', 16:45 'עין יעקב'
בבית הכנסת 'המאיר לארץ' רחוב חיל שריון 39

נתיבות

שני (כל שבוע) | 20:00

בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

שידור חי

חמישי ד' שבת 30/1 | 20:00

בבית הכנסת 'אוהל יצחק ואסתר' רחוב מנחם בגין 1

גבעת שמואל

שישי (כל שבוע) | אחר שחרית

בבית הכנסת 'המאיר לארץ' רחוב חיל שריון 39
אחר השיעור תתקיים קבלת קהל (עד השעה 10:30)

נתיבות

מסילות אל הרב

ספי קדשו של אמורד זינצ'א

כאשר השורשים יונקים מים חיים ומלחים משובחים, העץ מניב פירות נפלאים.
כאשר ההורים מספקים לילדיהם תורה ויראת שמים טהורה, ודאי הילדים יגדלו לפירות קודש הילולים.

שיעורי השבת

כבית הכנסת 'המאיר לארץ'
חל שריון 39, נתיבות

16:00 מנחה, קבלת שבת
שיחה וערבית

5:00 שחרית, קידוש
ושיעור חסידות 'אליבא דנפשא'

14:00 שיעור 'תומר דבורה'
15:15 מנחה

17:20 ערבית מוצש"ק

ברוכים הבאים בשם ה'

היה שותף

בהפצת תורה חובקת עולם

לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט,
סניף 721 נתיבות, חשבון 23357.
בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519.
וכן בכל עמדות 'נדרים פלוס'